

Rozdział 18. Barok i sarmatyzm

Polecenie 1. (2 punkty)

Wskaż zdania charakteryzujące typowego Sarmatę.

- A. Był człowiekiem dobrze wykształconym i otwartym na inne poglądy.
- B. Cechowała go wielka religijność, ale i przywiązanie do tolerancji religijnej.
- C. Bronił „złotej wolności” i sprzeciwiał się wszelkim zmianom ustroju państwa.
- D. Żył w bardzo wystawny sposób i żywił niechęć do przedstawicieli innych narodowości.

Polecenie 2. (1 punkt)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

W polskim malarstwie barokowym

- A. dominował światłocień.
- B. wykształciły się portrety trumienne.
- C. skupiano się bardziej na formie niż na treści.
- D. obowiązywała zasada „lęku przed pustką”.

Polecenie 3. (2 punkty)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenie.

Nieokielznana wolność, w jakiej Polacy żyją, i prawo pozwalające opłacać się pieniędzmi za wszystkie zbrodnie są powodem, że pomiędzy innymi przywarami i zabójstwo jest w Polsce bardzo zwyczajne. Sami oni mówią, że u nich za pieniądze można przed sądem dostać tyle fałszywych przysiąg, ile polskich złotych na to chce się wydać.

Jak we wszystkim zaś, tak i w gotowaniu są Polacy bardzo niechlujni. Potrawy przynoszą na stół nie od razu, lecz jedną po drugiej, (...) trwają ich uczy przez długie godziny. Żrą chętnie tłusto.

Przy hojnej napitce przychodzi u nich często do bójki (...).

Ksawery Liske, *Cudzoziemcy w Polsce*, 1876, s. 101, 97, 98

Na podstawie tekstu sformułuj dwie własne opinie o szlachcicu polskim z XVII wieku. Nie cytuj fragmentów.

.....

.....

Rozdział 18. Barok i sarmatyzm

Polecenie 1. (2 punkty)

Wskaż zdania charakteryzujące poglądy Sarmaty.

- A. „Naród szlachecki” wywodzi się od plemienia Sarmatów.
- B. Rzeczpospolita wymaga reform, które umocnią władzę królewską w duchu absolutyzmu.
- C. Tolerancja religijna jest podstawą funkcjonowania polskiego społeczeństwa.
- D. Obowiązujący w państwie ustrój jest najlepszy na świecie.

Polecenie 2. (1 punkt)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Cecha sztuki baroku zwana lękiem przed pustką

- A. była wyrazem strachu przed śmiercią.
- B. wiązała się z jej motywem przewodnim – samotnością człowieka.
- C. wiązała z obawą twórców o to, że oni i ich dzieła zostaną zapomniane.
- D. wyrażała się dążeniem artystów do udekorowania każdego wolnego miejsca.

Polecenie 3. (2 punkty)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenie.

Nazajutrz pojeżdżali się do szopy. Okryły wojska pole; (...). Ozwie się jeden szlachcic: „Nie odzywajcie się, kondeuszowie [zwolennicy kandydata francuskiego], bo tu będą kule koło łba latały”. Senator jeden odpowiedział mu coś [niegrzecznie]. Kiedy to [usłyszeli], poczną ognia dawać. Zaraz insze chorągwie skoczyły w drugą stronę piechotę potrać, deptać; piechota w rozsypkę.

[Po strzelaninie] panowie biskupowie, senatorowie powyłazili spod krzesel, spod karet [gdzie się schowali przed kulami], wpół ledwie żywi. Nazajutrz sessyja nie była, bo się panowie smarowali po utrząśnieniu i olejki pili po przestraszu.

Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*, XVII wiek

Na podstawie tekstu sformułuj dwie własne opinie na temat zachowania szlachty podczas opisanej elekcji. Nie cytuj fragmentów.

.....
.....

Rozdział 18. Barok i sarmatyzm

– model odpowiedzi (5 pkt)

Grupa A

Polecenie 1. (0–2)

C, D

Polecenie 2. (0–1)

B

Polecenie 3. (0–2)

Przykładowe odpowiedzi:

Typowy polski szlachcic nie szanuje prawa i chętnie sięga po przekupstwo.

Typowy polski szlachcic lubi wielogodzinne uczyty, obfitujące w tłuste pożywienie i alkohol.

Typowy polski szlachcic po wypiciu alkoholu staje się agresywny / lubi się bić.

Grupa B

Polecenie 1 (0–2)

A, D

Polecenie 2. (0–1)

D

Polecenie 3. (0–2)

Przykładowe odpowiedzi:

Zwolennicy i przeciwnicy kandydata francuskiego byli wobec siebie wrogo nastawieni.

Szlachta zachowywała się agresywnie i doprowadziła do strzelaniny.

Obecne podczas elekcji wojska zamiast pilnować porządku zaczęły ze sobą walczyć.

